

KONYA KARAMAN BÖLGESİ KİMYA SEKTÖRÜ ANALİZİ

(Taslak)

Mevlana
Kalkınma Ajansı
Development Agency

MEVKA SEKTÖR RAPORLARI

MEVKA SEKTÖR RAPORLARI

Fuat KARAGÜNEY

Mevlana Kalkınma Ajansı, Araştırma Etüt ve Planlama Birimi Uzmanı, Y. Şehir
Plancısı

KONYA KARAMAN BÖLGESİ KİMYA SEKTÖRÜ ANALİZİ

**Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle islenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.*

***Bu raporda yer alan değerlendirmeler uzman görüşü olup sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde t.c. Mevlana kalkınma ajansı'nın kurumsal görüş ve yaklaşımını yansıtmamaktadır.*

İÇİNDEKİLER

1	Giriş	7
2	Dünyada Kimya Sektörü	8
2.1	REACH Tüzüğü	8
3	Türkiye’de Kimya Sektörü.....	10
3.1	Kimya Sektörü Türkiye açısından ne tür cazip fırsatlar sunmaktadır?.....	10
3.2	Rakamlarla Türkiye’de Kimya Sektörünün Durumu	10
3.2.1	Türkiye’de Kimya Sektörü Yerel Birim Sayısı	11
3.2.2	Türkiye’de Kimya Sektörü Çalışan Sayısı	11
3.2.3	Türkiye’de Kimya Sektöründe Maaş ve Ücretler	12
3.2.4	Türkiye’de Kimya Sektöründe Elde Edilen Ciro.....	12
3.2.5	Türkiye’de Kimya Sektöründe Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar	13
3.3	Türkiye’de Kimya Sektörü Alt Sektörleri Bazında Gelişim Trendleri.....	14
3.3.1	Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında girişim sayısı.....	15
3.3.2	Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların sayısı (%) ...	16
3.3.3	Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların çalıştığı saat sayısı (%)	17
3.3.4	Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında maaş ve ücretler (%)	18
3.3.5	Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında Toplam Mal ve Hizmet Satışları (%)	19
4	Konya Karaman Bölgesi’nde Kimya Sektörü	20
4.1	Türkiye’de Bölge (Düzey 2) Bazında Kimya Sektörü Karşılaştırmalı Analizi	20
4.2	Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektörünün diğer imalat sanayi sektörlerine göre durumu.....	24
4.3	Konya Karaman Bölgesi’nde Kimya Sektörü İhracat Performansı.....	28
5	Değerlendirme ve Politika Önerileri.....	30
6	Kaynakça.....	34

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 Dünyada Kimyasal Satışların Mekânsal Dağılımı (Milyar Euro)	9
Şekil 2 Türkiye'de Kimya Sektörü Yerel Birim Sayısı (%).....	11
Şekil 3 Türkiye'de Kimya Sektörü Çalışan Sayısı	11
Şekil 4 Türkiye'de Kimya Sektörü Maaş ve Ücretler	12
Şekil 5 Türkiye'de Kimya Sektörü Ciroosu	12
Şekil 6 Türkiye'de Kimya Sektörü Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar	13
Şekil 7 Türkiye'de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında girişim sayısı (%)	15
Şekil 8 Türkiye'de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların sayısı (%)	16
Şekil 9 Türkiye'de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların çalıştığı saat sayısı (%)	17
Şekil 10 Türkiye'de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında maaş ve ücretler (%).....	18
Şekil 11 Türkiye'de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında Toplam Mal ve Hizmet Satışları (%)...	19
Şekil 12 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Yerel Birim Sayısı (%)	20
Şekil 13 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Çalışan Sayısı (%)	21
Şekil 14 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maaş ve Ücretler%)	22
Şekil 15 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Ciro %)	23
Şekil 16 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar%).....	24
Şekil 17 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle girişim sayısı (%)	25
Şekil 18 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle toplam çalışan sayısı (%)	26
Şekil 19 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle ücretli çalışan sayısı (%)	26
Şekil 20 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle çalışanların çalıştığı saat sayısı (%).....	27
Şekil 21 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle çalışanlara verilen maaş ve ücretler (%)	27
Şekil 22 Kimya Sektöründe İhracat Yapılan Toplam Ülke Sayısı Ve Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülke Sayısı.....	28

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 Kimya Sektörü Alt Bileşenleri	14
Tablo 2 Nace Rev2 İkili Kodda İmalat sanayi sektör sınıflaması (Eurostat)	24
Tablo 3 : Kimya Sektöründe Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülkeler.....	28
Tablo 4 Kimya Sanayinin Yaşama ve Sosyal Hayata Olan Katkıları	32

HARİTA DİZİNİ

Harita 1 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Yerel Birim Sayısı	20
Harita 2 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Çalışan Sayısı	21
Harita 3 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maaş ve Ücretler	22
Harita 4 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Ciro	23
Harita 5 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar	23

1 Giriş

Çalışmada Konya Karaman Bölgesindeki Kimya sektörü Resmi İstatistik Programı kapsamında üretilen verilen ışığında 5 farklı değişken üzerinden bölgeler düzeyinde karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu değişkenler sırasıyla;

1. Yerel Birim Sayısı
2. Çalışan Sayısı
3. Maaş ve Ücretler
4. Ciro
5. Maddi Mallara İlişkin Brüt yatırımlardır.
- 6.

Bu Analiz çalışmasında sektörü ilişkin veriler. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Resmi İstatistik Programı kapsamında hazırlanan ve Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması olan NACE Rev2. (Faaliyet sınıflaması)Ekonomik faaliyetlere göre 2 li ve 4 lü düzeyde ayrı ayrı ele alınarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmaya ilişkin veriler İmalat sanayi verilerini karşılaştırmalı olarak içermektedir. İlgili sınıflama sunucundan İmalat sanayi verileri (10-33) C kısmında yer almaktadır.

2 Dünyada Kimya Sektörü

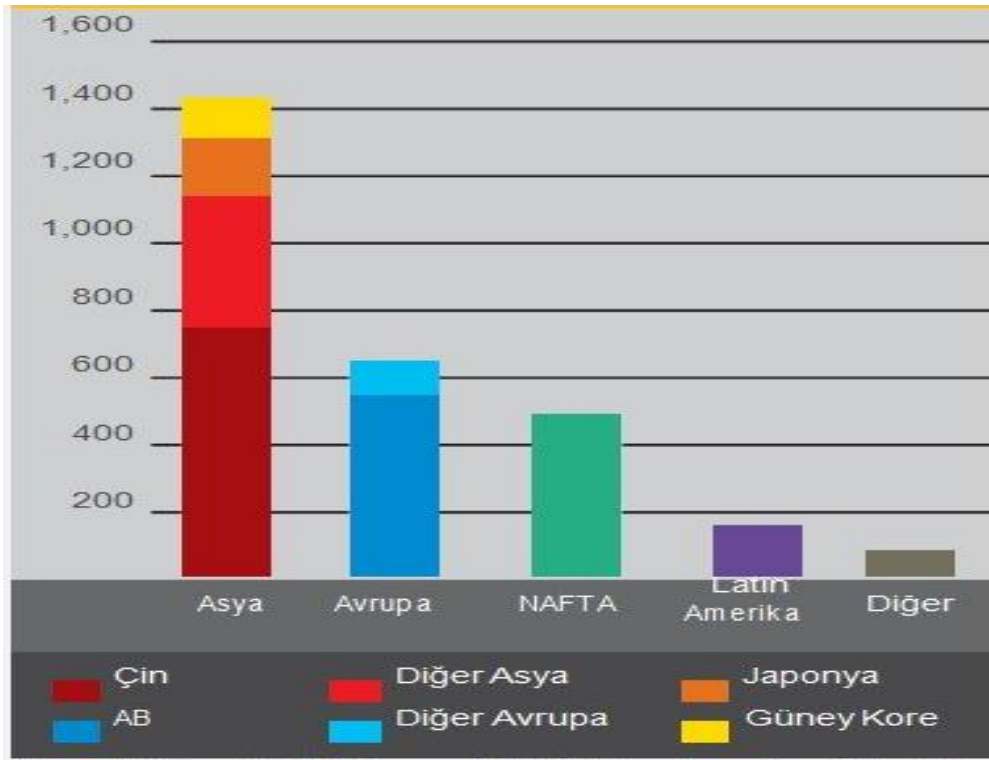
2.1 REACH Tüzüğü

REACH Sistemi Avrupa Birliği Kimyasallar Politikasını teşkil eden REACH Tüzüğü 1 Haziran 2007’de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu t z    göre, AB+AEA ( zlanda, Norveç ve Lihten tayn)  lkelerinde faaliyet gösteren ve yılda 1 ton veya daha fazla miktarda kimyasal madde üreten veya ithal eden firmaların söz konusu kimyasal maddeleri AB  rg tlenmesi içerisinde yer alan Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) yönetimindeki merkezi bir veri tabanına kaydettirmesi zorunludur. T z   n tüm uygulamalarından AB’ deki üreticiler veya ithalatçılar sorumlu olsalar da, bu yükümlülüklerin AB dışından mal tedarik edilen firmalarla payla ılmak zorunda olunması nedeniyle AB dışındaki pazarların da REACH’ ten etkilenmesine neden olmaktadır. Bu durum ülkemizi de doğrudan ilgilendirmektedir.

Kimya sektörünü genel olarak, hizmet verilen alt sektörler itibariyle 3 gruba ayırmak mümkündür.

1. Tüketici kimyasalları; kimya sektörü üretiminin % 10,4'l k kısmını oluşturan bu grupta, sabun, deterjan, parfüm ve kozmetik ürünleri yer almaktadır.
2. İlaç kimyasalları; sektörün % 24,9'unu oluşturmaktadırlar.
3. Ana ve özel kimyasallar; toplam kimya sektörü üretiminin % 64,7'sini oluşturan bu gruptaki kimyasal ürünler, değişik sanayi kolları için üretilen kimyasallardır (Kaynak: DÜNYA ve TÜRKİYE’DE K MYA SEKTÖRÜ, 2011,Petrol İ )

4. Şekil 1 Dünyada Kimyasal Satışların Mekânsal Dağılımı (Milyar Euro)

5.

6. Kaynak: Kimya Sektör Raporu: 2013, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Dünya genelinde Kimya sektörü ele alındığında uzun yıllar boyunca Avrupa'nın hakim sürdüğü pazarı son yıllarda Asya ülkeleri ve Uzak Doğu Ülkeleri ele geçirmiş durumdadır. Kimya sektörü önümüzdeki yıllarda sahip olduğu teknoloji düzeyi ile dünyada üretim ve tüketim süreçlerinin tümüne girdi sağlayabilmektedir. Konya Karaman Bölgesinde fırsat sektörler kategorisinde olan Kimya bu açıdan üzerinde önemle durulması gereken sektörlerden birisi olarak ön plana çıkmaktadır ilgili rapora göre 2011 yılı itibariyle dünyada toplam kimya sektöründen elde edilen satışlar 2.8 milyar Euro civarındadır ve bunun önümüzdeki yıllarda hızla artması beklenmektedir. Bu rakamın yaklaşık 425 milyar avroluk kısmını Asya ülkeleri, 642 milyar avroluk kısmını Avrupa'daki ülkeler, 470 avroluk kısmını NAFTA ülkeleri gerçekleştirmiştir (Kimya Sektör Raporu 2013-2, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı).

Kimya Sanayi; önümüzdeki yıllarda küresel üretim ve ticarete etkin olacak sektörlerden otomotiv, bilgi ve iletişim teknolojileri, makine, yatırım ve tüketim malları sektörlerinin tamamına girdi sağlamaktadır. Dünyada kimya sektöründe bilimsel gelişmeler nanoteknoloji, biyokimya, katalizör, genetik, organik kimya ve polimer kimyası alanlarında gözlenmektedir.

3 Türkiye’de Kimya Sektörü

Plastik, kozmetik ve tıbbi ilaç gibi nihai ürün üretmenin dışında birçok farklı sektöre yönelik aramalı temin eden kimya sektörü, imalat sanayi açısından oldukça önem taşımaktadır. Kimya sanayi, otomotiv, deri ürünleri, cam, tekstil ve kâğıt ürünleri gibi birçok sektöre ürün tedariki sağlamaktadır. Örneğin Tekstil sektörü girdilerinin %15’i, deri sektörü girdisinin % 12’si, kâğıt sektörü girdilerinin % 50’den fazlası kimya sektöründen sağlanmaktadır. Öte yandan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre doğrudan tüketiciye ulaşan ürünlerin toplam kimya sanayi içindeki oranı %30’dur.

3.1 Kimya Sektörü Türkiye açısından ne tür cazip fırsatlar sunmaktadır?

Ülkemiz, son yıllarda güçlü pazar büyümesiyle birlikte, küresel piyasalarda yabancı yatırımcılar açısından da cazip fırsatlar sunmaktadır. Bu sektörün ülkemizde cazip olmasını sağlayan önemli faktörler aşağıda sıralanmıştır.

1. Türk plastik sektörü, Avrupa’nın en büyük 2. dünyanın ise en büyük 7. üreticisi konumunda olup 2016 yılında Avrupa’da bu alanda ilk sırada yer almayı hedeflemektedir.
2. Gelişmiş ulaşım altyapısı, üreticiler için esneklik, rahatlık ve maliyetten ek tasarruf sağlamaktadır
3. Türkiye, petrokimyasalların dünyadaki en büyük 2. net ithalatçısı konumundadır.
4. Türkiye, dünyanın en büyük 17. otomotiv üreticisidir.
5. İnşaat sektöründe, dünyadaki ilk 250 uluslararası müteahhitin 42’si Türk’tür.
6. Türkiye, Avrupa’nın en büyük 4. boya üreticisidir.
7. Güçlü bir imalat ve dönüşüm merkezi olarak Türkiye, tekstil ve yapı kimyasalları alanında Avrupa’nın en büyük tüketicilerinden biri konumundadır.
8. Türkiye, tarımsal üretim alanında dünyanın en büyük 7. ülkesi olmasının yanı sıra gübre talebi konusunda da dünyanın en büyük 10. ülkesi konumundadır.
9. Türkiye, büyük ve gelişmekte olan ticari pazarlara yakın bir konumdadır.

(Kaynak: Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı, Kimya Sektör Raporu)

Türk kimya endüstrisi, 2023 yılı itibarıyla 50 milyar ABD dolarına varacağı tahmin edilen ihracat hacmiyle, önümüzdeki yıllarda olağanüstü bir büyümeye hazır durumdadır.

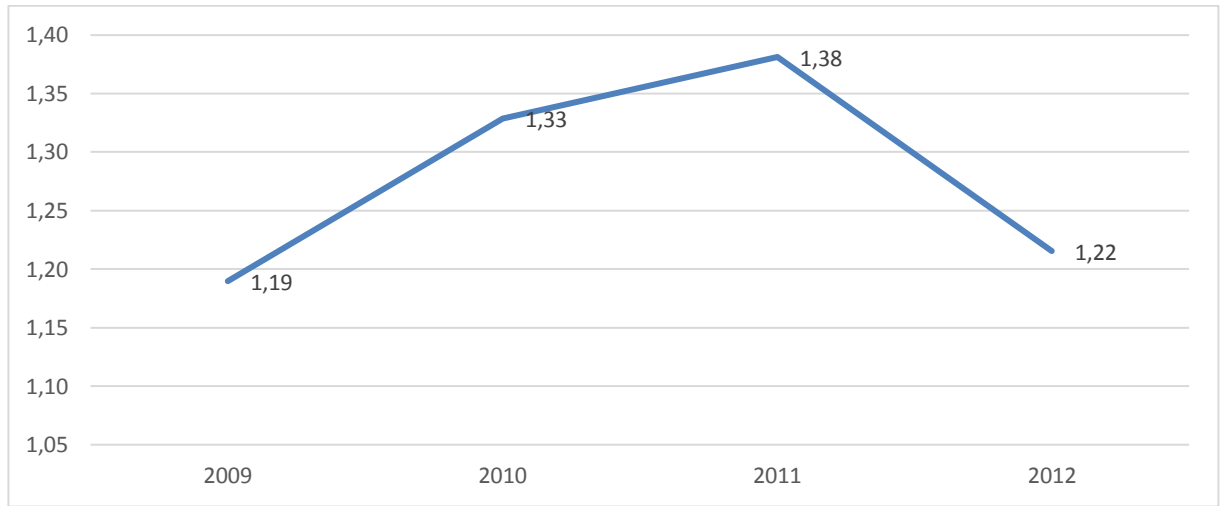
3.2 Rakamlarla Türkiye’de Kimya Sektörünün Durumu

Bu bölümde sektöre ait veriler Ülke genelinde analiz edilmiştir. Raporda Kullanılan veriler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Resmi İstatistik Programı kapsamında hazırlanan ve Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması olan NACE Rev2. (Faaliyet sınıflaması)Ekonomik faaliyetlere göre 2 li ve 4 lü düzeyde ayrı ayrı ele alınarak detaylı bir şekilde incelenmiştir.

3.2.1 Türkiye'de Kimya Sektörü Yerel Birim Sayısı

Türkiye'de Kimya Sektörü Yerel Birim Sayısı işletme sayısı olarak ele alınabilir. Buna 2009 -2012 yılları arasında TÜİK tarafından yayınlanan resmi istatistikler incelendiğinde ülkemizde toplam firma sayısının 2009 yılı itibariyle %1.19 unu oluşturan Kimya sektörü 2011 yılına kadar bir artış göstermekte; 2011 yılından itibaren ise firma sayısının oran olarak azaldığı görülmektedir. 2012 yılı itibariyle Türkiye'deki toplam firma sayısının % 1.22 s, kimya sektöründe faaliyet göstermektedir.

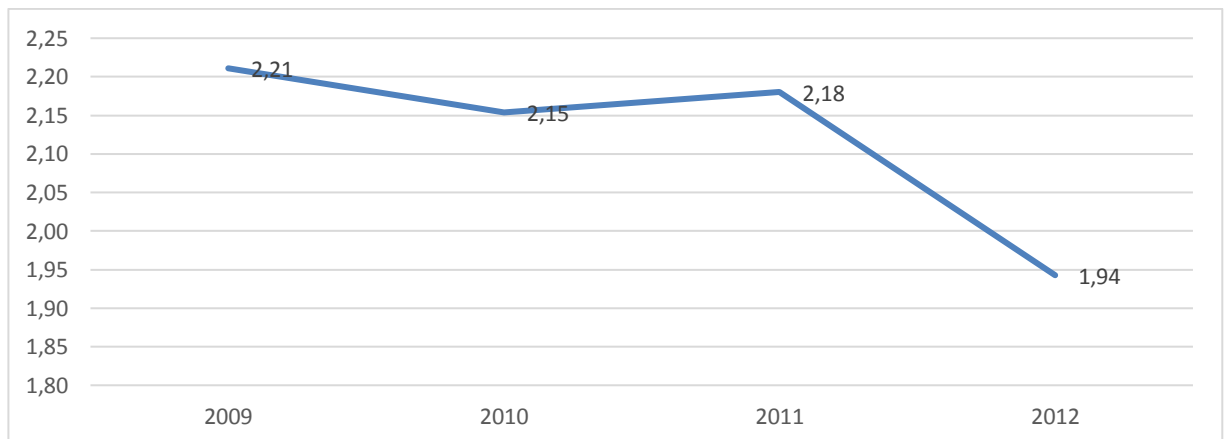
Şekil 2 Türkiye'de Kimya Sektörü Yerel Birim Sayısı (%)

3.2.2 Türkiye'de Kimya Sektörü Çalışan Sayısı

Türkiye'de Kimya sektöründe çalışan oransal olarak incelendiğinde ise Ülkemizdeki çalışan sayısı genel olarak azalma eğilimdedir. Buna neden olarak ise teknolojik gelişmeler verilebilir. Uygun teknoloji ile birlikte emeğe duyulan ihtiyaç azalmaktadır. İstatistiğe göre 2009 yılında Türkiye'de kimya sektörü toplam çalışan sayısının %2.21 ini oluştururken bu rakam 2012 yılına gelindiğinde ise % 1.94 seviyesine gerilemiştir.

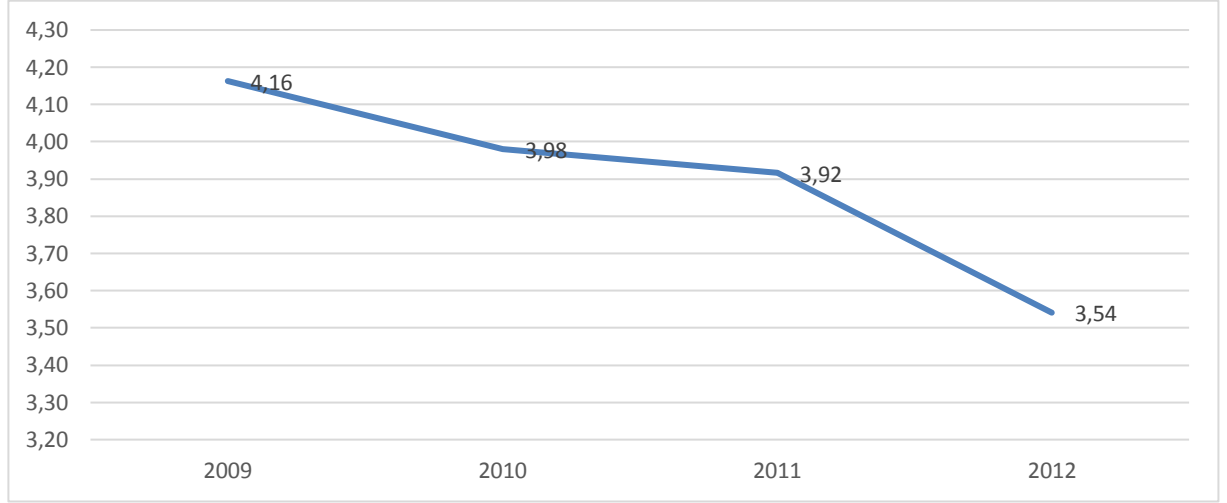
Şekil 3 Türkiye'de Kimya Sektörü Çalışan Sayısı

3.2.3 Türkiye'de Kimya Sektöründe Maaş ve Ücretler

Benzer şekilde çalışan sayısının azalması ile birlikte çalışanlarda verilen ücretlerde de belirgin bir azalma eğilimi dikkati çekmektedir. Buna göre 2009 yılında toplam maaş ve ücretlerin % 416 sını oluşturan Kimya sektöründe bu oran 2012 yılına gelindiğinde %3.54 seviyesine gerilemiştir.

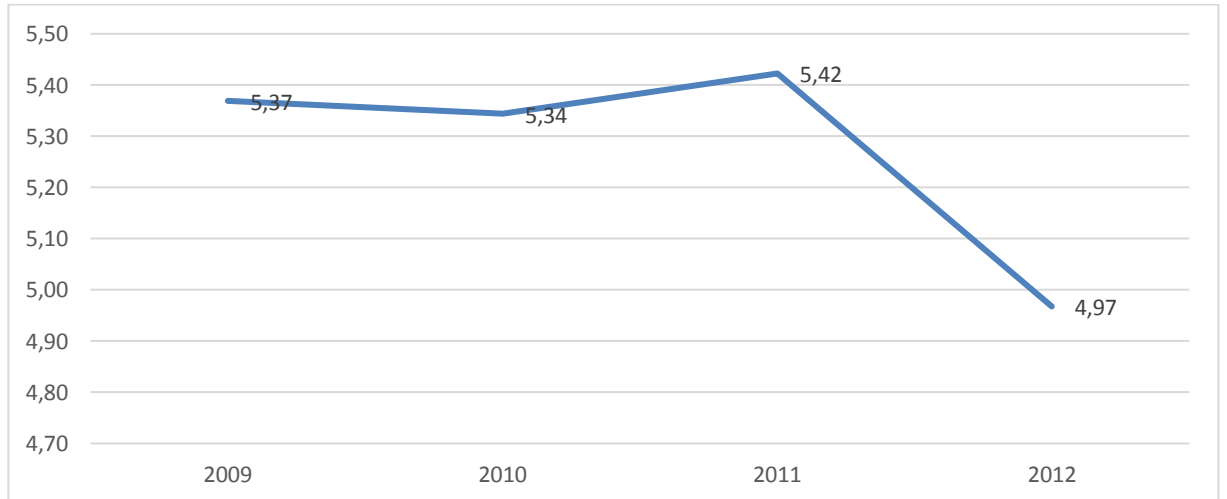
Şekil 4 Türkiye'de Kimya Sektörü Maaş ve Ücretler

3.2.4 Türkiye'de Kimya Sektöründe Elde Edilen Ciro

Maaş ve Ücretler ile çalışan sayısının aksine Kimya sektöründe elde edilen ciroya bakıldığında oransal olarak bir artış yaşanmaktadır. 2009 yılında Türkiye’de kimya sektöründe elde edilen ciro tüm sektörler içinde % 5.37 seviyesinde iken 2011 yılında %5.42 ye kadar yükselmiştir. Bu da bize sektörden elde edilen katma değerde artış yaşandığını göstermektedir. Ancak 2012 yılında dünya genelinde yaşanan ekonomik dar boğazların da etkisiyle sektör daralmaya girmiş ve 2012 yılında bu oran %4.97 ye inmiştir.

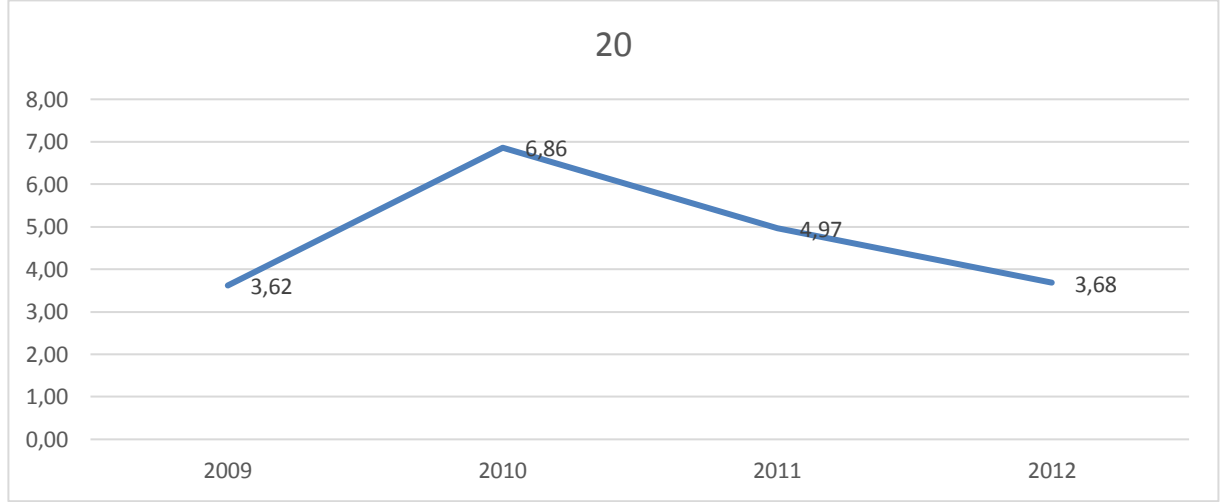
Şekil 5 Türkiye'de Kimya Sektörü Cirosu

3.2.5 Türkiye'de Kimya Sektöründe Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar

Son olarak kimya sektöründe Maddi mallara ilişkin brüt yatırımlar mercek altına alındığında ise 2009 yılında oransal olarak % 3.62 düzeyinde olan yatırım 2010 yılından itibaren düzenli olarak azalma eğilimine girmiştir. Nitekim 2011 yılında %4.97 seviyesinde olan yatırım oranı 2012 yılı itibariyle %3.68 seviyesine düşmüştür.

Şekil 6 Türkiye'de Kimya Sektörü Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar

Ülkemizin 2023 vizyon belgesinde kimya sektörünü doğrudan ilgilendiren 6 farklı strateji tanımlanmıştır. Bu stratejiler hayata geçirilmesi Konya Karaman Bölgesi açısından da önemlidir.

Bu 6 hedef şunlardır; katma değeri yüksek ürün imalatı, yüksek katma değerli üretim için tesislerin dönüştürülmesi, Ar-Ge politikalarının yapılandırılması, yüksek nitelikli iş gücünün eğitimi, iş birliği ortamının sağlanması ve geliştirilmesi ve yerli ürünlere yönelik talebin artırılması. (Kaynak: Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı, Kimya Sektör Raporu)

3.3 Türkiye’de Kimya Sektörü Alt Sektörleri Bazında Gelişim Trendleri

Bu Bölümde Türkiye’de Kimya Sektörü Nace Rev 2.00 - 4 lü Kodda incelenmiştir. Alt sektörler bazında yapılan bu inceleme sektörün daha karmaşık yapısını görmek açısından önem arz etmektedir.

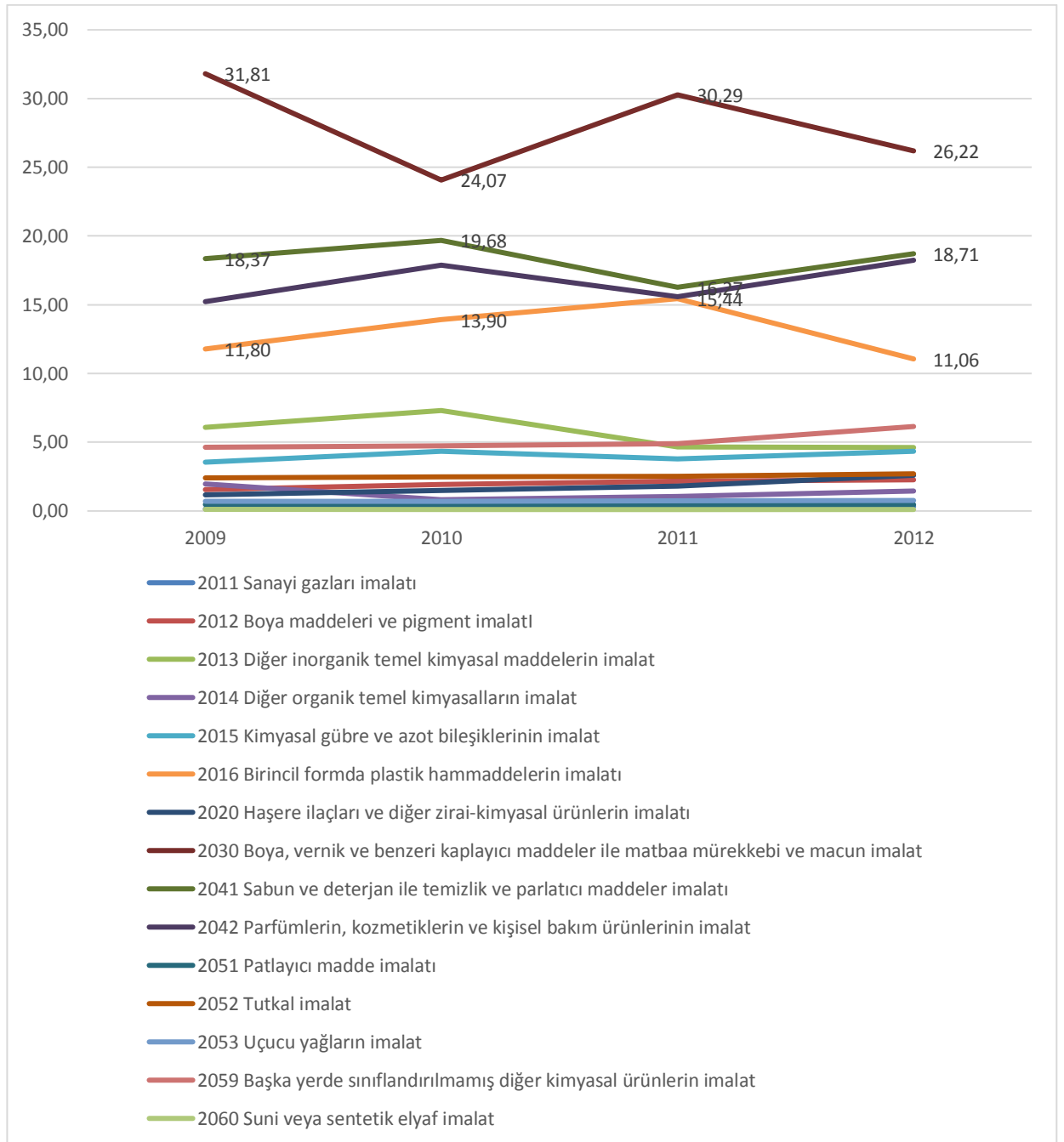
Tablo 1 Kimya Sektörü Alt Bileşenleri

20 (Faaliyet Sınıflaması) 4 lü koda göre	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
2011	Sanayi gazları imalatı
2012	Boya maddeleri ve pigment imalatı
2013	Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalat
2014	Diğer organik temel kimyasalların imalat
2015	Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalat
2016	Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı
2020	Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı
2030	Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalat
2041	Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı
2042	Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalat
2051	Patlayıcı madde imalatı
2052	Tutkal imalat
2053	Uçucu yağların imalat
2059	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalat
2060	Suni veya sentetik elyaf imalat

3.3.1 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında girişim sayısı

Türkiye’de Kimya Sektörü Nace Rev 2.00 - 4 lü Kodda alt sektörler bazında girişim sayıları (işletme sayısı) değişkeni üzerinden incelendiğinde en fazla işletmenin Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı sektöründe yer aldığı görülmektedir. Bu alt sektörde Ülkedeki toplam kimya sektörü istihdamının % 26,22 si yaratılmaktadır. Bunu sırasıyla Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlaticı maddeler imalatı, Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalat ve Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı izlemektedir.

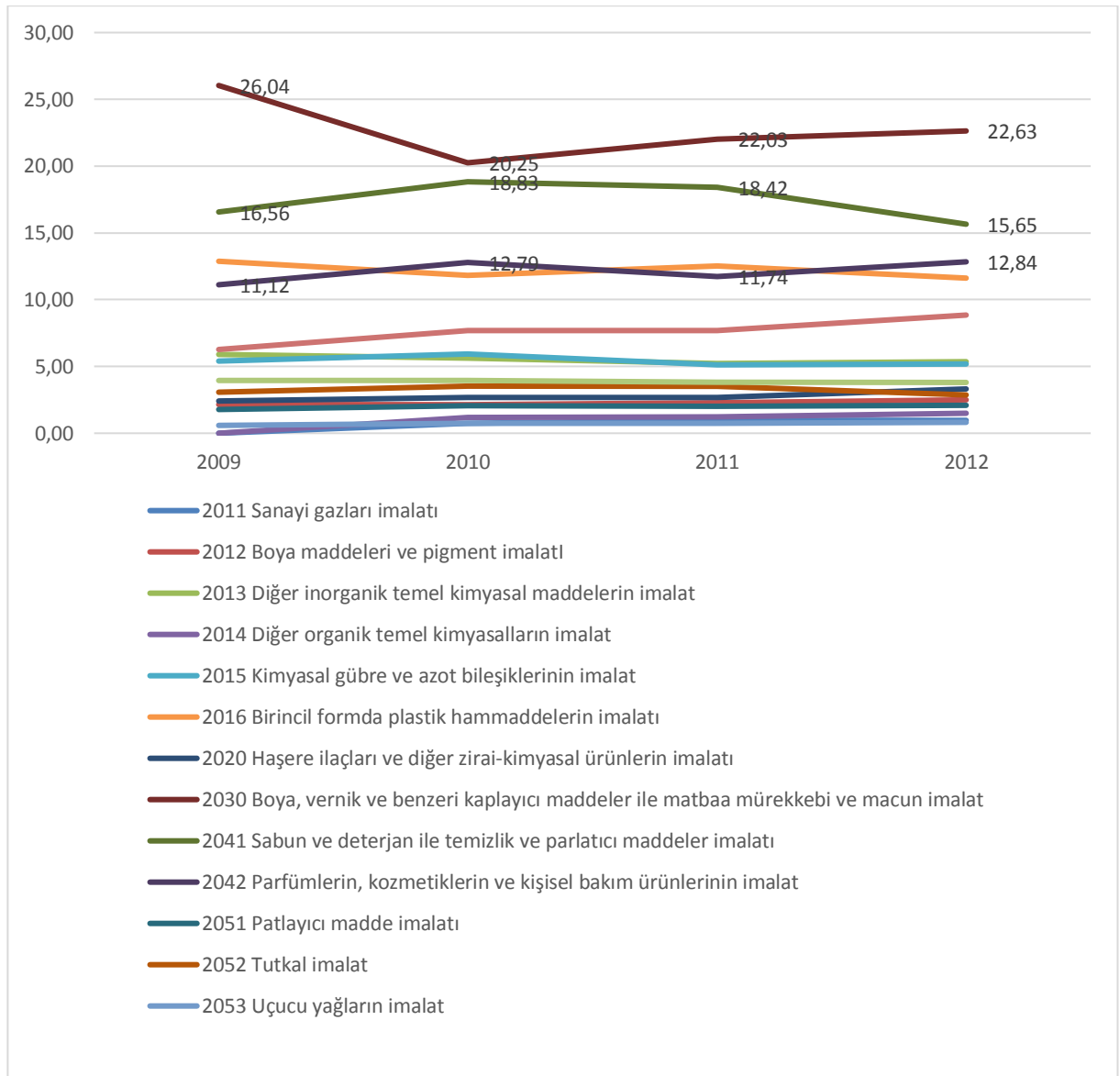
Şekil 7 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında girişim sayısı (%)

3.3.2 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların sayısı (%)

Kimya sektörü ücretli çalışanlarının sayısı bize sektörde yaratılan istihdam açısından önemli fikirler vermektedir. 2009 -2012 yılları arasında sektör ele alındığında en fazla istihdamın %22,63 lük payla yine Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalat sektöründe yaratıldığı görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatici maddeler imalatı, Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalat ve Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı izlemektedir.

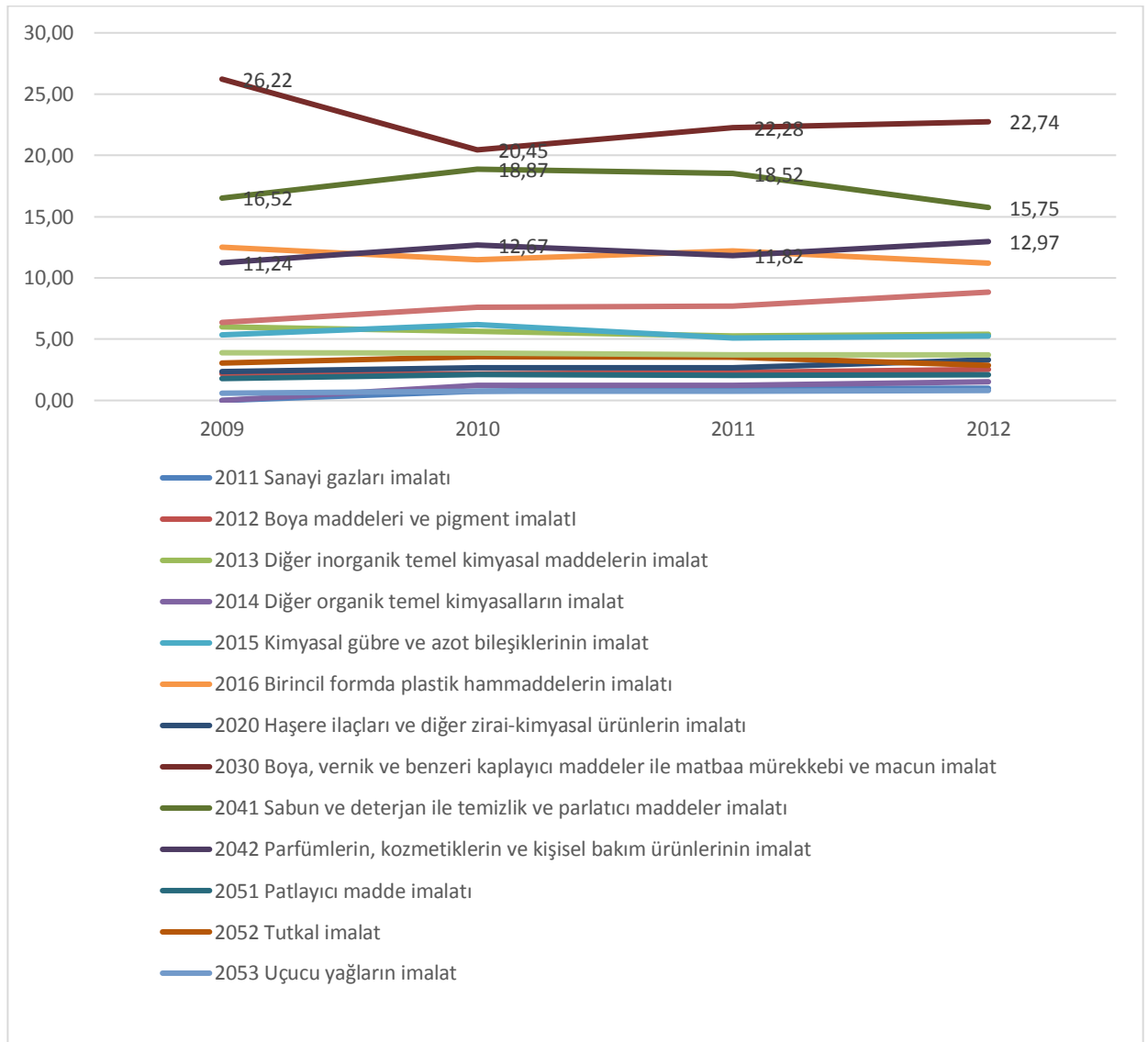
Şekil 8 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların sayısı (%)

3.3.3 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların çalıştığı saat sayısı (%)

Benzer şekilde Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı ülke genelinde ücretli çalışanların çalıştığı saat sayısı bakımından da sektörün ilk sırasında yer almaktadır. Bu sektörde çalışılan saat sayısı 2010 yılına kadar oransal olarak düşerken 2010 yılından itibaren düzenli olarak artmaya başlamıştır. Kimya sektöründe ortalama çalışılan her 100 saatin 22,72si boya sektörüne aittir.

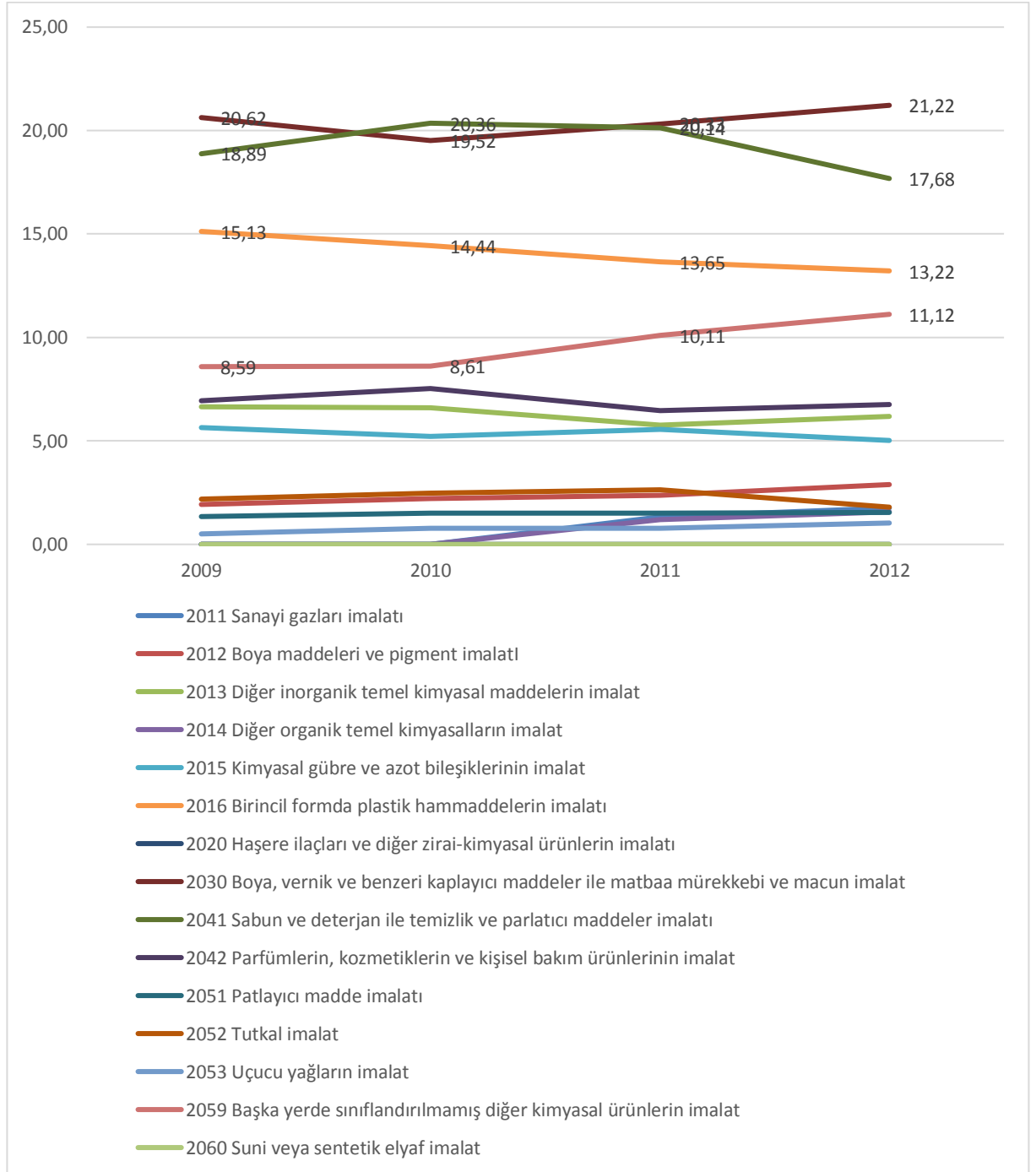
Şekil 9 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında ücretli çalışanların çalıştığı saat sayısı (%)

3.3.4 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında maaş ve ücretler (%)

Sektör maaş ve ücretler bakımından ele alındığında boya ve sabun imalatı sektörleri arasında önemli bir yarış vardır. Nitekim 2010 yılına kadar sabun imalatı Türkiye genelinde kimya açısından en fazla maaşın verildiği sektör olurken 2011 yılından itibaren durum Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı sektörünün lehine değişmiştir. Buna göre 2012 yılı itibariye Tüik resmi verileri açısından Kimya’da en fazla maaş ve ücret %21,22 ile boya sektörüne aittir.

Şekil 10 Türkiye’de Kimya Sektörü alt sektörleri bazında maaş ve ücretler (%)

Ancak sektörde toplam mal ve hizmet satışları ele alındığında en fazla satışın Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı sektöründe olduğu görülmektedir. 2012 yılı itibariyle bu sektörde yapılan satışlar toplam kimya sektöründe yapılan satışların % 20,52 sini oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalat (18,85), Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlaticı maddeler imalatı(15,34) ve Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalat (9,76) izlemektedir.

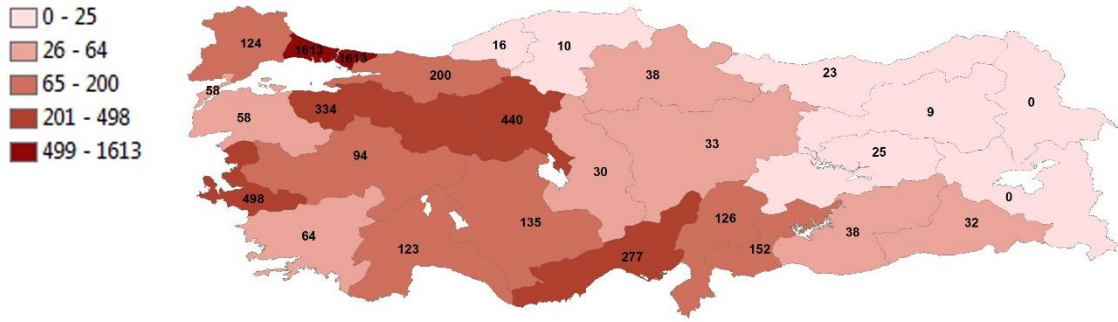
Ürün Kodu	2009	2010	2011	2012
2011 Sanayi gazları imalatı	12,80	14,45	11,65	9,76
2012 Boya maddeleri ve pigment imalatı	8,00	8,50	9,00	10,00
2013 Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalat	4,50	4,50	4,00	5,00
2014 Diğer organik temel kimyasalların imalat	4,50	4,50	4,50	4,00
2015 Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalat	12,80	14,45	11,65	9,76
2016 Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı	15,68	16,80	18,12	20,52
2020 Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	1,00	1,00	1,00	1,00
2030 Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalat	20,00	17,00	20,40	18,85
2041 Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı	20,00	17,00	16,26	15,34
2042 Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalat	4,50	4,50	4,50	4,00
2051 Patlayıcı madde imalatı	1,00	1,00	1,00	1,00
2052 Tutkal imalat	2,00	2,00	2,00	2,00
2053 Uçucu yağların imalat	1,00	1,00	1,00	1,00
2059 Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalat	8,00	8,50	9,00	10,00
2060 Suni veya sentetik elyaf imalat	4,50	4,50	4,00	5,00

4 Konya Karaman Bölgesi'nde Kimya Sektörü

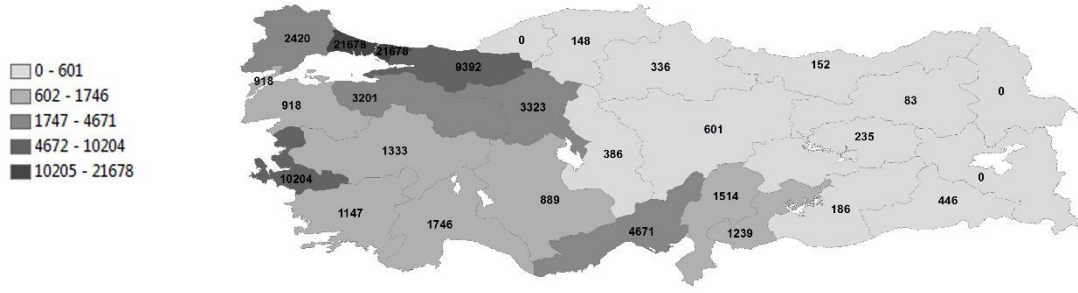
4.1 Türkiye'de Bölge (Düzey 2) Bazında Kimya Sektörü Karşılaştırmalı Analizi

Bu Bölümde Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle yerel birim sayısı, toplam çalışan sayısı, çalışanlara verilen maaş ve ücretler, ciro ve Maddi mallara ilişkin brüt yatırımlar aşağıdaki tabloda kapsamı belirtilen diğer düzey 2 bölgeleri ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu analiz Konya karamana bölgesinde Kimya sektörünün diğer bölgelere göre rekabetçi avantajının ne durumda olduğunu göstermektedir.

Harita 1 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Yerel Birim Sayısı

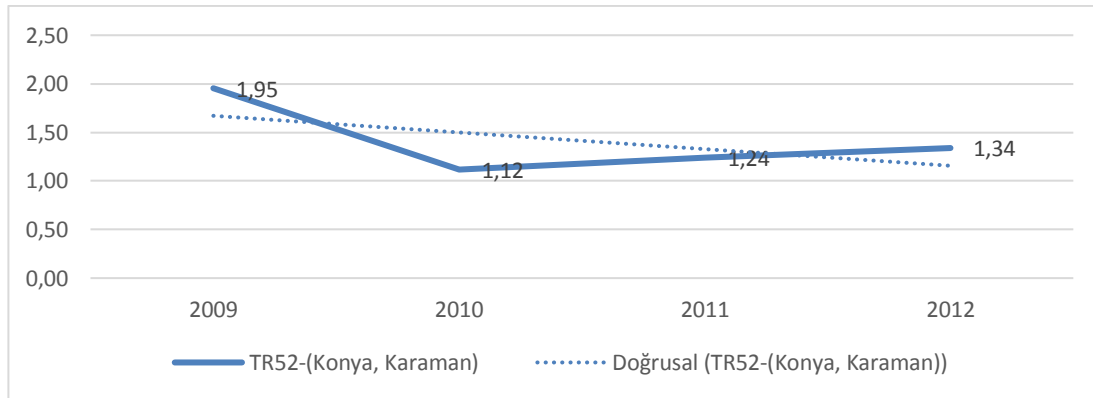

Harita 2 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Çalışan Sayısı

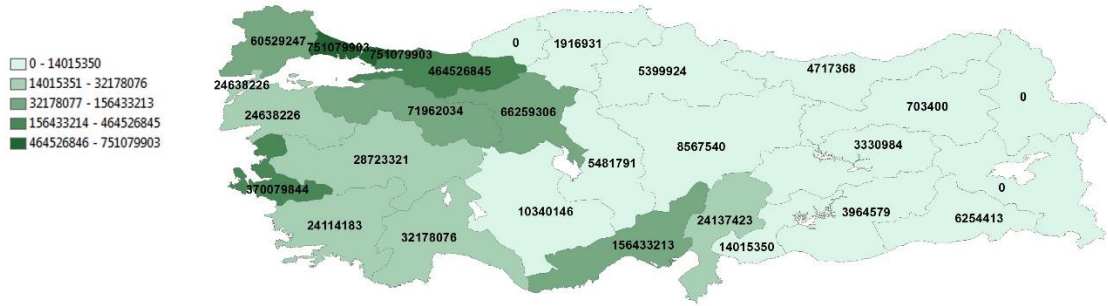
Konya Karaman bölgesindeki kimya sektörü çalışan sayısı bakımından analiz edildiğinde bölgede bu sektörde yaklaşık 850 çalışanın olduğu görülmektedir. Bu durum sektörün göreceli olarak orta iler teknoloji gerektiren ve dolayısıyla daha az emek gerektiren bir sektör olmasında kaynaklanmaktadır.

Şekil 13 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Çalışan Sayısı (%)

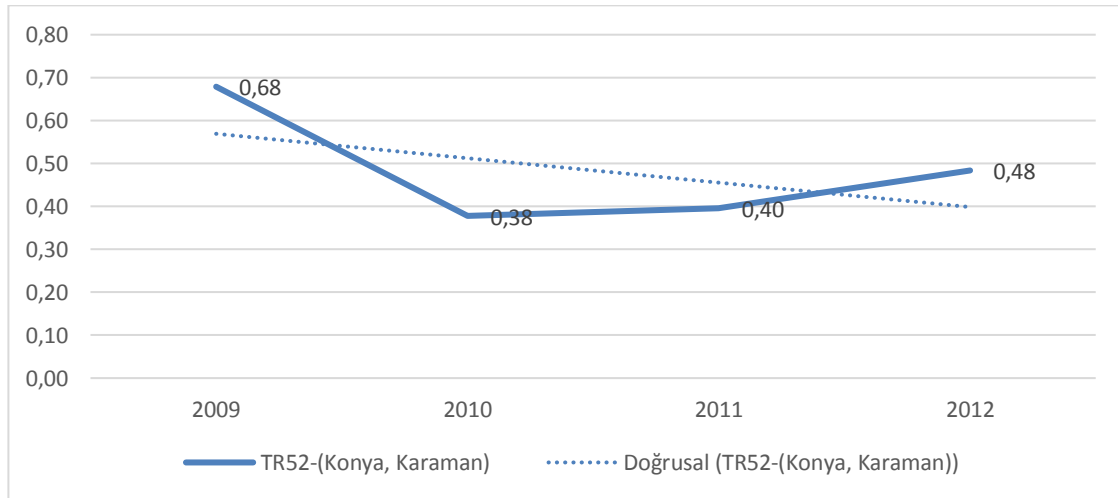
Çalışana sayısının ülke geneline oranı olarak ele alındığında 2009 yılında toplam istihdamın % 1,95'i Konya Karaman bölgesinden sağlanırken bu oran 2010 yılına kadar azalma eğilimi göstermiş 2010'dan sonra ise kısmi bir artış yaşamıştır. 2012 yılı son veriler itibariyle ülkedeki toplam kimya sektörün çalışanının % 1,34'ü bölgeden sağlanmaktadır.

Harita 3Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maaş ve Ücretler

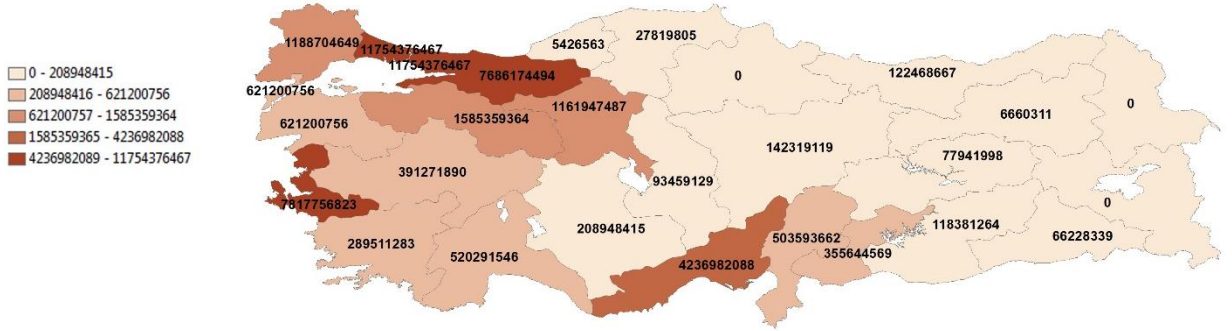
Kimya sektöründe Firma sayısı ve çalışan sayısı açısından ülke ortalaması civarında olan Konya Karaman bölgesi bu sektörde çalışana ödenen ücretler açısından ise iyi bir seyir izlememektedir. Bu göre 2009 yılı bölgenin sektördeki maaş performansı açısından en iyi yıl olarak görülürken bu durum son yıllarda kötüye gitmiştir. 2012 yılı itibariyle ülke genelinde maaş ve ücretlerin sadece % 0,48 ilk bir kısmı bölgeden sağlanmaktadır.

Şekil 14 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maaş ve Ücretler%)

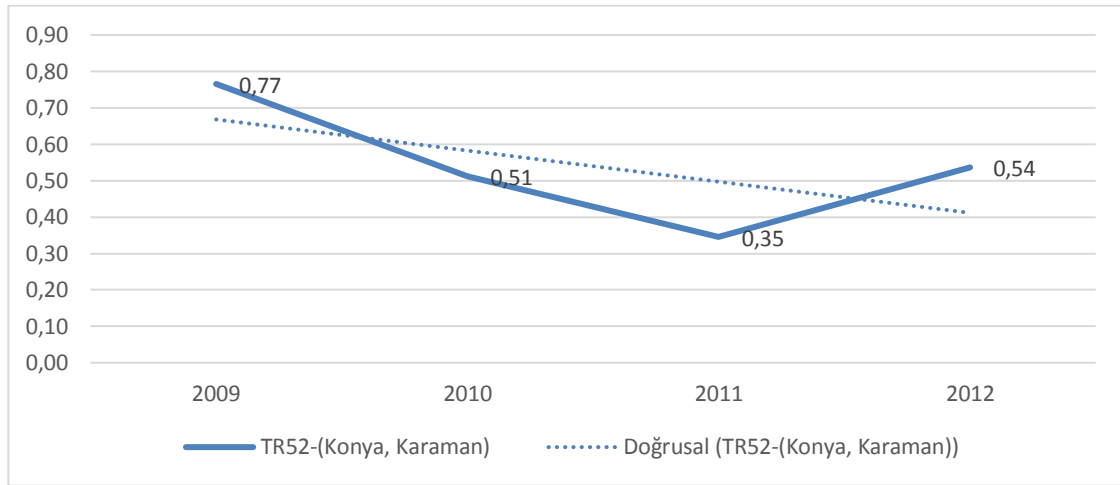

Maaş ve ücretler konusunda olduğu gibi yaratılan ciro açısından da bölge iyi bir konumda değildir. Nitekim ülkede kimya sektöründe yaratılan cironun 2012 yılı itibariyle sadece % 0,54 lük bir kısmı bölgeden sağlanmaktadır. Bunun nedeni olarak ise bölgedeki kimya sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin genel olarak ham madde şeklinde ticaret yapmaları işlenmiş kimyasal ürünlere olan ilgilerinin az olması gösterilebilir.

Harita 4 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Ciro

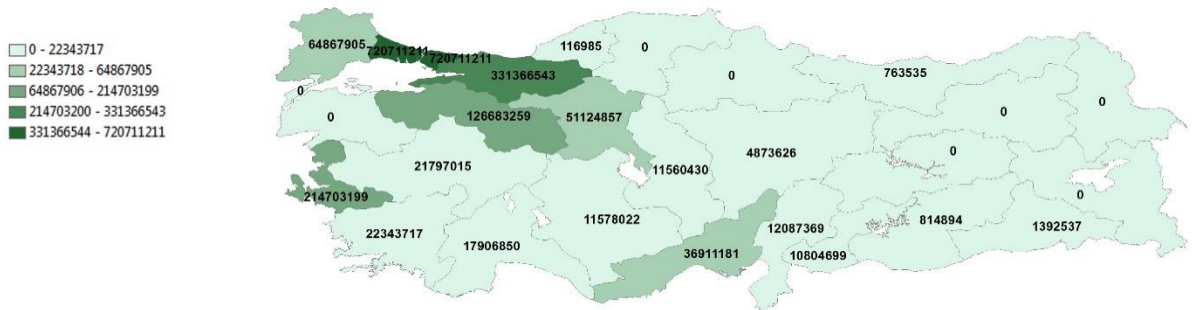

Şekil 15 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Ciro %

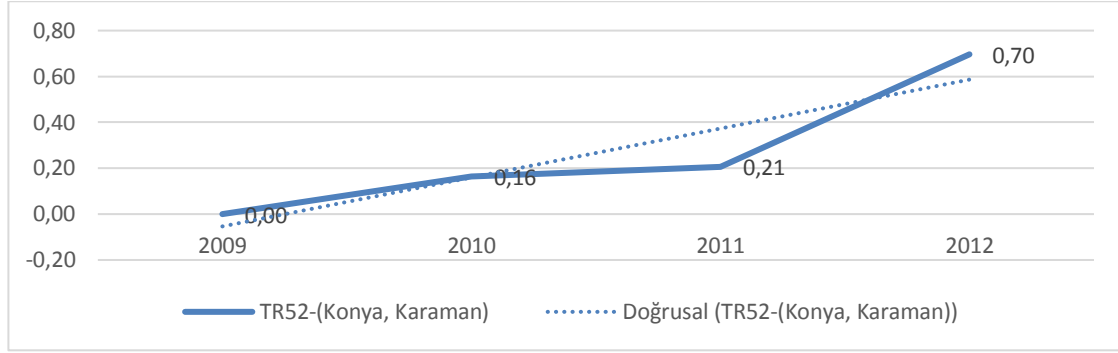
Diğer değişkenleri aksine Konya karman sektöründe yatırımın iyi bir seyir izlediği söylenebilir. Nitelim 2009 yılından bu yana ülke genelinde kimya sektöründe maddi mallara ilişkin brüt yatırımlarımdan Konya karaman bölgesinin aldığı pay oransal olarak hızla artmaktadır.

Harita 5 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar

2009 yılında bu oran yok denecek kadar azken 2012 yılına kadar hızlı bir şekilde artmış ve %0,7 seviyelerini yakalamıştır.

Şekil 16 Diğer Düzey 2 Bölgelerine Göre Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar(%)

4.2 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektörünün diğer imalat sanayi sektörlerine göre durumu

Bu Bölümde Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle girişim sayısı, toplam çalışan sayısı, ücretli çalışan sayısı, çalışanların çalıştığı saat sayısı ve çalışanlara verilen maaş ve ücretler aşağıdaki tabloda kapsamı belirtilen diğer imalat sanayi sektörleri ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu analiz Konya karaman bölgesinde Kimya sektörünün diğer sektörlerle göre avantajlı ve dezavantajlı yanlarını ortaya koyması bakımından önemlidir.

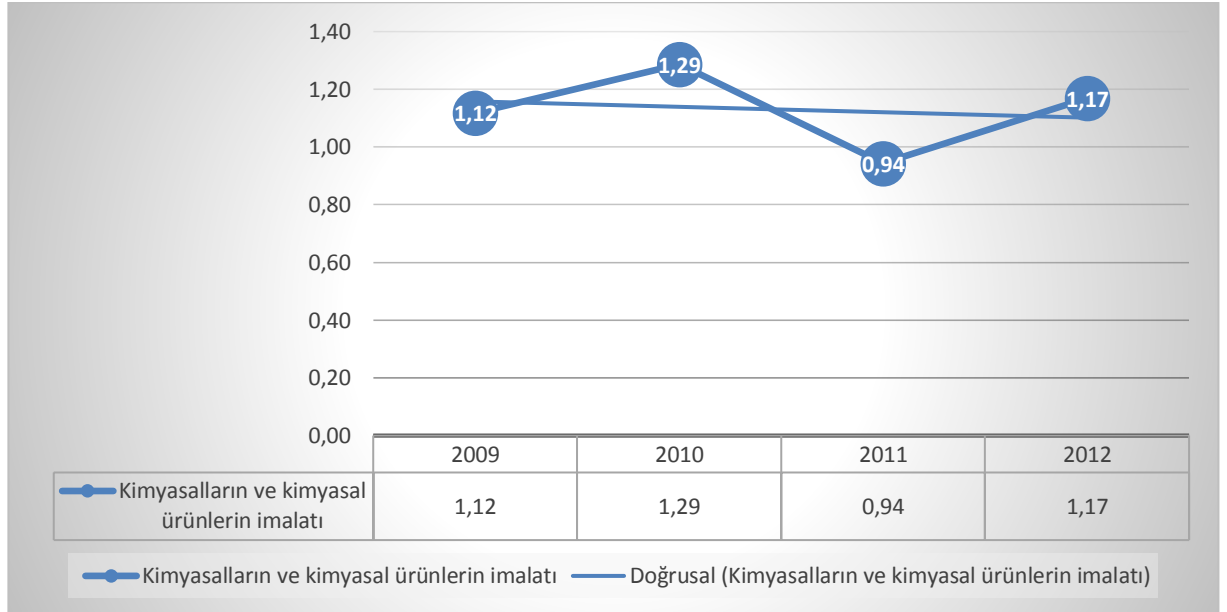
Tablo 2 Nace Rev2 İkili Kodda İmalat sanayi sektör sınıflaması (Eurostat)

NACE KOD 2	AÇIKLAMA
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
12	Tütün imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri imalatı
17	Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı

27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Makine ve ekipman imalatı
29	Otomotiv Yan Sanayi
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı

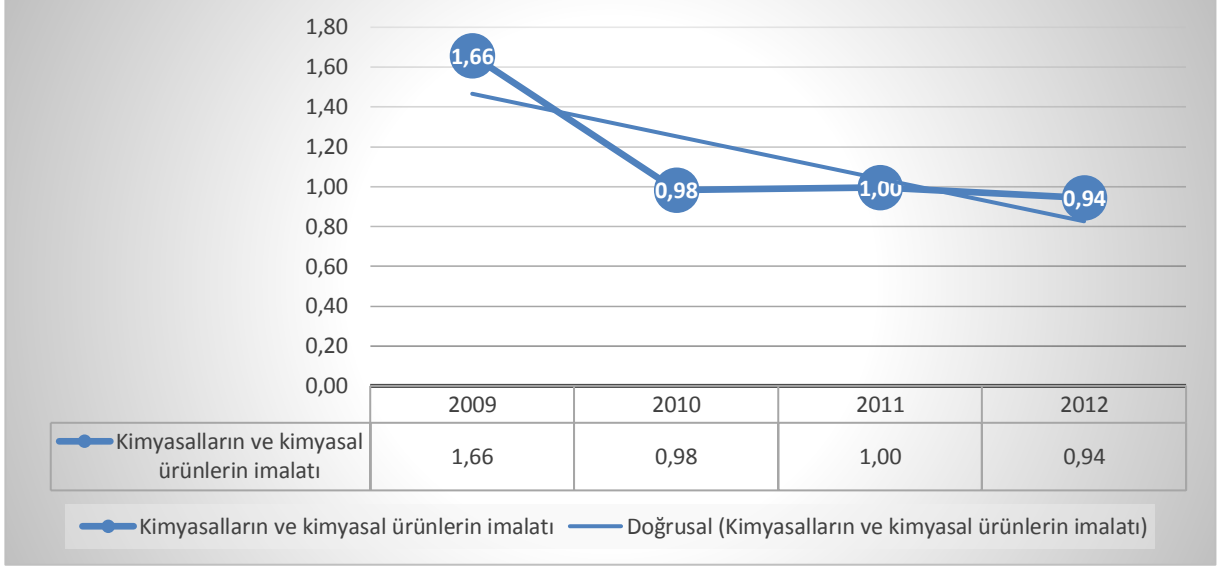
Şekil 17 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle girişim sayısı (%)

Konya Karaman bölgesindeki kimya sektöründe faaliyet gösteren firma sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde 2009 yılında %1,12 iken 2010 yılında 1,29 seviyelerine çıkmış daha sonra ise %1,17 ler seviyesine indiği görülmektedir. Sektördeki firma sayısı sektörün orta ileri teknoloji gerektirmesi ve yatırım maliyetlerinin görece yüksek olması nedeniyle düşüktür.

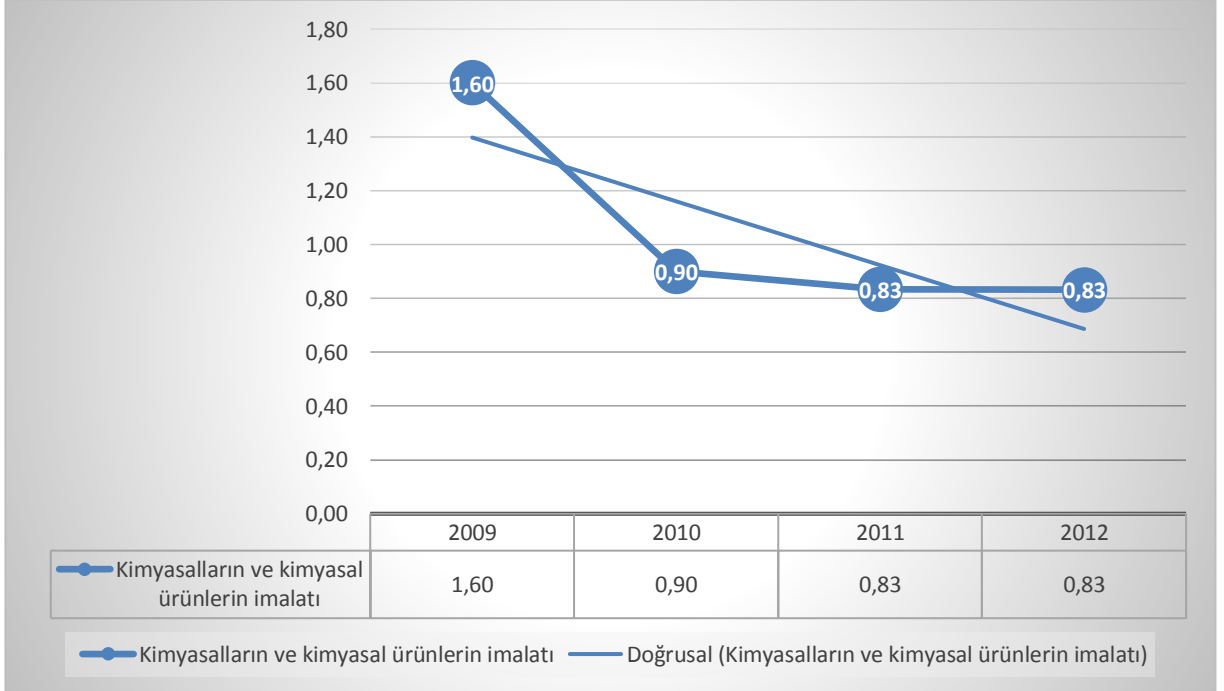
Sektördeki firmalarda çalışan sayıları incelendiğinde ise 2009 yılından itibaren göreceli olarak azaldığı görülmektedir.

Şekil 18 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle toplam çalışan sayısı (%)

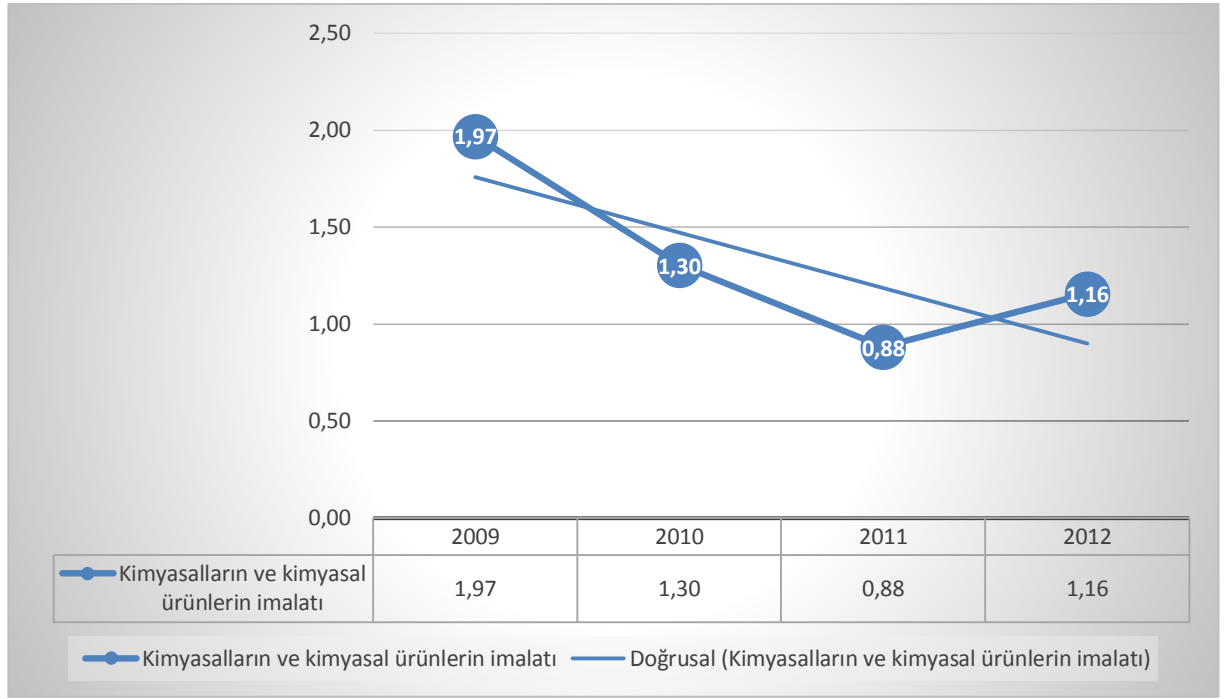

Nitekim 2009 yılında %1,66 lar seviyesinde olan çalışan sayısı yeni yatırımların olması ve bu yatırımların daha az emek yoğun faaliyetler içermesi bu azalışın nedeni olarak gösterilebilir. 20012 yılı itibariyle Konya karaman bölgesinde yaratılan istihdamın sadece %0,94 ü kimya sektörü tarafından sağlanmıştır. İlerleyen yıllarda bu oranın daha da azalması muhtemeldir.

Şekil 19 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle ücretli çalışan sayısı (%)

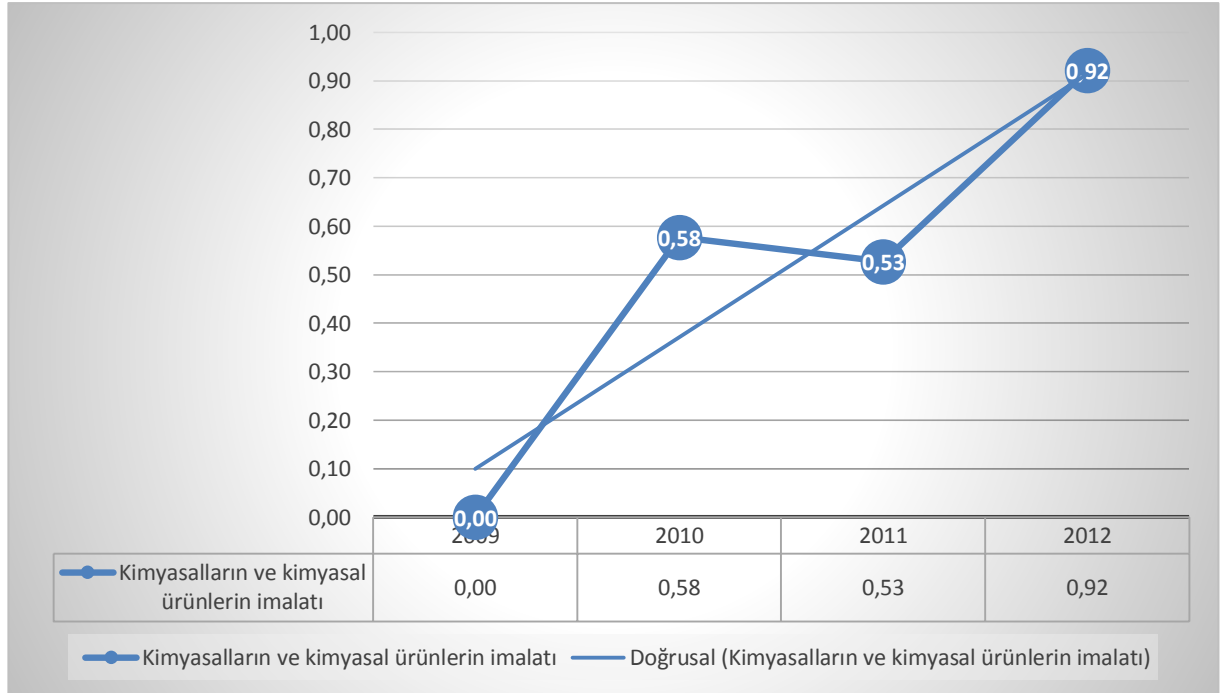

Şekil 20 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle çalışanların çalıştığı saat sayısı (%)

Aynı şekilde sektördeki yeni yatırımların yapılması, maddi mallara ilişkin yatırımların artması ve artık insan emeğine duyulan ihtiyacın azalmasına paralel olarak çalışma saatlerin de göreceli olarak düştüğü yukarıdaki tablodan izlenebilmektedir.

Şekil 21 Konya Karaman Bölgesinde Kimya Sektöründe yıllar itibariyle çalışanlara verilen maaş ve ücretler (%)

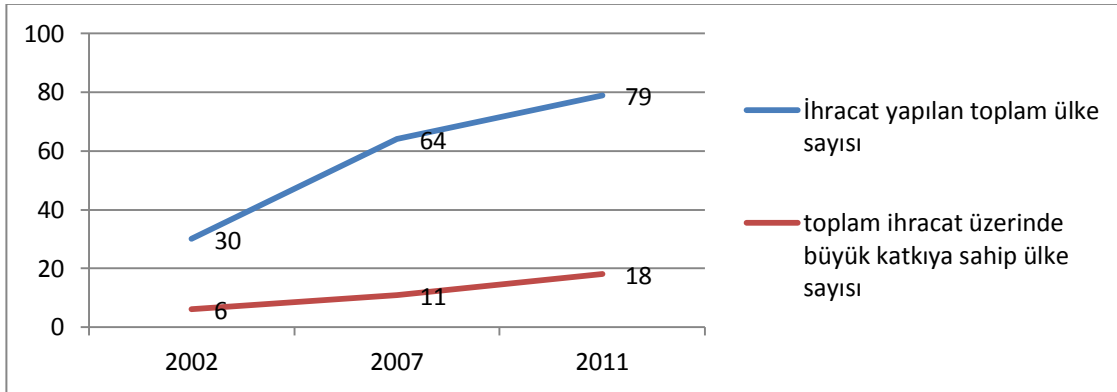
Sektörde çalışan sayısının yıllar itibariye azalmasının aksine ödenen maaş ve ücretlerde de ciddi bir artış yaşanmaktadır. Buna göre 2009 yılı itibariyle bölge ödenen toplam maaş ve ücretler çok

düşükken sektörden kaynaklanırken bu oran zamanla hızla artmış ve 2012 yılı itibariyle % 0,92 ler seviyesine yükselmiştir.

4.3 Konya Karaman Bölgesi'nde Kimya Sektörü İhracat Performansı

Kimya Sektörü Konya Karaman Bölgesinde İhracatta yeni girilen pazarlarda en iyi performansı gösteren sektör konumundadır. Nitekim 2002 yılında sadece 6 ülke kimya sektöründe yapılan ihracatın önemli bir kısmını oluştururken bu sayı 2011 yılında 18 e yükselmiştir. Ayrıca bu sektör geleneksel olarak ihracat yaptığımız Batı Avrupa ve orta Doğu ülkelerinin dışında Güney Amerika ve Uzak Doğu gibi ülke gruplarına da artan bir şekilde ihracatına devam etmektedir. Orta - ileri teknoloji düzeyine sahip bir sektör olan Kimya Sektörü ülkemizin Ulusal Sanayi Stratejisinde belirlediği "Orta Ve İleri Teknolojilerde Avrasya'nın Üretim Üssü Olmak" vizyonuna da yerelde önemli katkıları koyabilecek potansiyel bir sektördür.

Şekil 22 Kimya Sektöründe İhracat Yapılan Toplam Ülke Sayısı Ve Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülke Sayısı

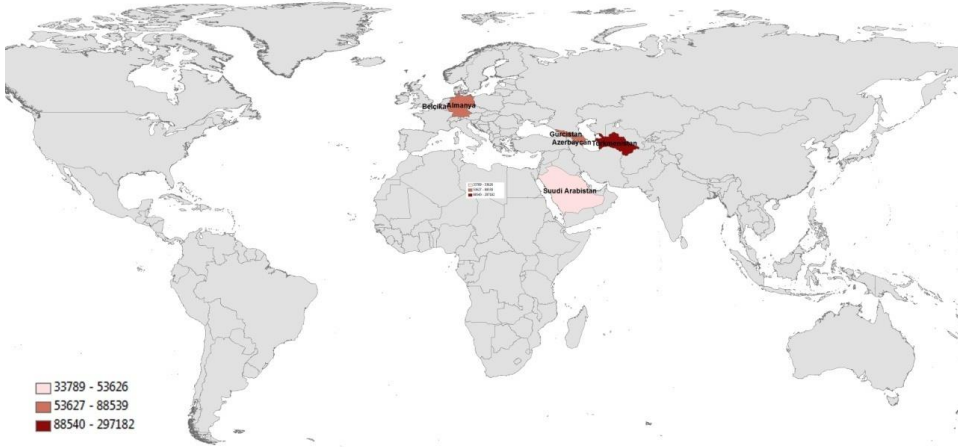

Tablo 3 : Kimya Sektöründe Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülkeler

ÜLKE	2011 İHRACAT MİKTARI	PAY (%)
Rusya Federasyonu	6.724.753	12,5
Arjantin	4.453.813	8,3
Ürdün	4.213.829	7,8
Brezilya	3.587.685	6,7
Şili	3.452.514	6,4
İngiltere	3.045.372	5,7
Endonezya	2.676.500	5,0
İtalya	2.454.301	4,6
Mısır	2.196.783	4,1
Avrupa Serb.Bölge	2.173.810	4,0
Irak	1.939.980	3,6
İrlanda	1.908.919	3,6
Gürcistan	1.839.999	3,4
Peru	1.287.007	2,4
Azerbaycan	1.128.926	2,1

Suriye	815.404	1,5
Fransa	743.653	1,4
K.K.Türk.Cum.	735.024	1,4

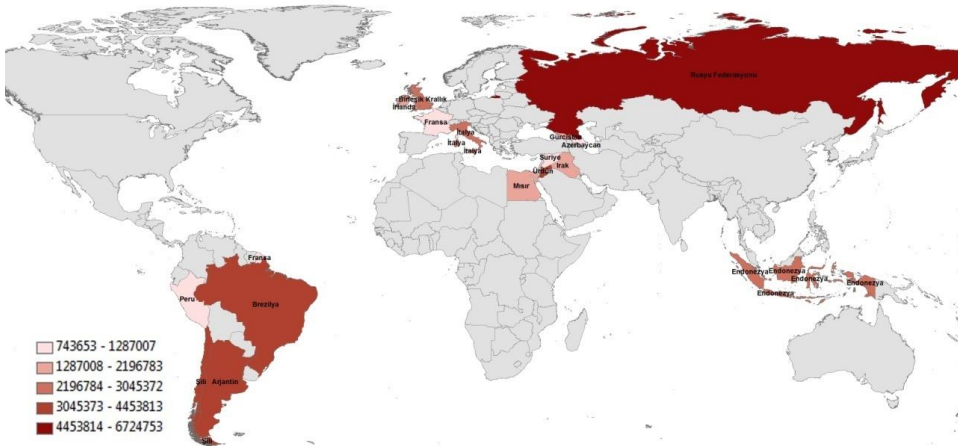
20 Kimya Sektöründe Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülkeler 2002

20 Kimya Sektöründe Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülkeler 2007

20 Kimya Sektöründe Toplam İhracat Üzerinde Büyük Katkıya Sahip Ülkeler 2011

5 Değerlendirme ve Politika Önerileri

Kimya sektörü ülke ve bölge açısından önceki bölümlerde detaylı olarak ele alınmış ve farklı değişkenler üzerinden analiz edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına ve özellikle sektörün ihracattaki yüksek performansı açısından Konya karaman bölgesi için bir fırsat sektör konumundadır. Nitekim bu nedenle Kimya sektörü 2014 -2023 bölge planı analiz çalışmaları kapsamında bölgenin fırsat yaratan bir sektör olarak değerlendirilmiş ve stratejik sektörler kapsamına alınmıştır.

Bu nedenle özellikle yetişmiş insan gücü açısından önem arz eden bu sektörde Meslek Lisesi ve Meslek yüksekokulları açılması ve/veya mevcut olanların kapasitelerinin arttırılması, Lisans eğitimi kontenjanları kimya sanayi envanterine uygun olarak değiştirileceği ve bu alanda alt yapıların güçlendirilmesi ve kamu özel sektör dayanışmasının sağlanması bölgenin imalat sanayideki küresel ve ulusal rekabet avantajını daha iyi yerlere taşınması açısından öncelikle olarak ele alınması gereken politika başlıklarından birisi olarak değerlendirilmelidir.

Konya Karaman bölgesinde Kimya sektörü hakkında mevcut gelişme eğilimleri dikkate alındığında yerel ve bölgesel düzeyde sahiplenilmesi gereken politika önerileri şu şekilde sıralanabilir;

KONYA KARAMAN BÖLGESİNDE KİMYA SEKTÖRÜNDEKİ MEVCUT EĞİLİMLER

- Konya Karaman Bölgesinde cari açığın azaltılması için kimya sanayiinde yeni yatırımlara ihtiyaç vardır.
- Özellikle Konya ve Karaman il merkezlerinde sosyal imkânların gelişmiş olduğu yerleşim yerlerine yakın yatırım yeri bulabilmek sektör için sorundur.
- Kimya sektörüne yönelik enerjinin arz ve güvenli tedariki önem arz etmektedir.
- Önümüzdeki dönemde kaynakların etkin kullanımı ve yeşil teknolojiler yeni trendler olarak ortaya çıkmaktadır.
- Sektörde kümeleşme yoluyla başta üretimin entegrasyonu, lojistik, yatırım yeri olmak üzere rekabet gücünü etkileyen birçok konuda olumlu gelişmeler sağlanabilecektir.

KİMYA SEKTÖRÜNÜN BÖLGEDKİ GELİŞMİNE YÖNELİK ALTERNATİF POLİTİKA ÖNERİLERİ

- Özellikle Konya ve Karaman il merkezlerinde yeni bölge planlama dönemi olan 2014 - 2023 yılları arasında sektörde yeni yatırımlara ve bu yatırımların gerçekleştirileceği altyapısı uygun ihtisas OSB'lerine ihtiyaç bulunmaktadır.
- Gerek ülke genelinde gerekse bölge düzeyinde enerji maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle enerji verimliliği, üretimin niteliği için ise enerjinin sürekliliği sektör için hayati önem taşımaktadır.
- Kimya sektöründe bölgede faaliyet gösteren işletmelerin limanlara ve diğer taşımacılık modları için uygun altyapıların bulunduğu yatırım yerlerine ihtiyacı bulunmaktadır.
- Sektördeki piyasa gözetiminin yetersiz oluşu, standart dışı ürünlerin kolayca piyasaya girmesi, piyasanın her tür ithal ürüne açık olması bölgedeki üreticileri olumsuz etkilemekte, yabancı yatırımları engellemektedir. Bu nedenle sektörleri yenilikçiliğe teşvik eden, yenilikçilik kültürünü oluşturmaya yönelik altyapı düzenlemeleri gerekmektedir.
- Konya Karaman Bölgesindeki KOBİ'lerin verimliliğinin artırılması amacıyla birlikte çalışmalarının desteklenmesi, birbirleri ile entegrasyonunun sağlanması gereklidir. Ölçek ekonomisinin ön planda olduğu sektör alanlarında KOBİ'lerin sanayinin toplam verimliliğini düşürmesi önlenmelidir.
- Diğer sektörlerle girdi sağlayan ana kimya sanayiinde bölgenin yatırım ihtiyacı bulunmaktadır. Diğer sektörlerin rekabet güçlerini olumlu etkileyecek olan ana kimya sanayii yatırımlarının arttırılması gerekmektedir. Bu bağlamda UNİLEVER'ın ev ve kişisel bakım ürünleri üreten fabrikalarını Konya'ya taşımaları ve 2017 yılından itibaren üretime geçecek olmaları bölge açısından istihdam konusunda önemli açılımlar sağlayacaktır.
- Ana kimya sanayiinde ölçek ekonomisini yakalayabilen büyük şirketlere ihtiyaç vardır. Mevcut KOBİ yapısından bu tür şirketlere geçilebilmesi için KOBİ'lerin birlikte çalışabilmesi, birleşmelerinin teşvik edilmesi sağlanmalıdır.. UNİLEVER'ın bölgedeki yatırımı tedarikçi zincirinin gelişimini de hızlandırabilir. Bu nedenle tedarikçi konumunda olan KOBİ'ler arasında işbirliğini sağlayacak veya KOBİ'lerin bir araya gelmelerini sağlayacak modellerin geliştirmesi gerekmektedir
- TR52 Bölgesinde Kimya sektöründe faaliyet gösteren mevcut işletmelerin verimliliklerini arttırmak amacıyla kümelenme politikaları desteklenmelidir.

- Yatırımların arttırılması ve firmaların ekonomik verimliliği sağlayabilmesi için liman, demiryolu ve karayolu bağlantıları sağlanmış, altyapısı bulunan ihtisas organize sanayi bölgelerine ihtiyaç bulunmaktadır. 2014 -2023 Konya Karaman Bölge Planı'nda da bahsedildiği üzere Mersin limanına alternatif Taşucu bağlantısı bu bakımdan değerlendirilmelidir.
- Mevzuat düzenlemeleri ile işletmelerin maruz kaldığı “zaman vergisi konusunda iyileştirmeler yapılması Konya Karaman Bölgesindeki birçok işletme için oldukça önemlidir.
- ÖTV ve Akaryakıt konusundaki düzenlemeler bölgedeki işletmeleri olumsuz yönde etkilemektedir. Bu vergilerin en aza indirilmesi adına Bölgedeki ilgili aktörler nezdinde lobi faaliyetleri yapılmalıdır.

Tablo 4 Kimya Sanayinin Yaşama ve Sosyal Hayata Olan Katkıları

Kimya Alt sektörü	Direkt getirisi	Endirekt getirisi
Tarım ilaçları	Tahıl ve Bitkilerin korunması	Verimli ve sağlıklı mahsul
Sentetik Gübreler	Daha verimli mahsul	Ekili toprağın zenginleşmesi
Veteriner ilaçları	Sağlıklı hayvan üretimi	Sağlıklı hayvansal ürünler
Sentetik Elyaflar	Giysi için iplik	İnsanların giyinmesi için gerekli hayvansalve bitkisel kaynaklı ipliklerin haricinde yeni kaynak
Deterjan	Temizlik	Sadece sabuna dayalı temizlik için gerekli yağın büyük bir kısmının bu kesimden beslenmeye aktarılması
Plastik hammaddeleri	Günlük kullanımdaki eşyaların yapımı, ayakkabı gibi giysilere katkı	Birçok ev eşyasının ağaç kullanarak yapımını engelleyip ağaç kesimini azaltması
Beşeri ilaç sanayi	Hastalığı önleme (koruyucu hekimlik) ve tedavi	Yaşamın daha uzun olmasını sağlama, sağlıklı nesillerin oluşmasına katkı
Kozmetik Sanayi	Günlük kişisel bakım	Şampuan, diş macunu gibi temizlik, diş ve saç bakımı, diğer ürünlerin katkısıyla kişilerin psikolojik olarak kendilerini rahat hissetmeleri
Deri	Derinin işlenebilir hale gelmesi	İşleme kolaylığı, tabaklanması, yumuşatılması, yağlanması
Tekstil	Tekstilin karakterinin verilmesi	Tekstilin daha uzun süre kullanılabilmesi, dış etkenlere karşı dayanıklı olmasının sağlanması
İnşaat	Beton ve buna benzer malzemelerin her ortamda kolayca ve emniyetli bir şekilde kullanılabilmesi	İnşaatın emniyetli ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi
Yapıştırıcı, Derz, Dolgu maddeleri, izolasyon malzemeleri vb.	Muhtelif sektörlerin yapıştırma ve inşaatlarda emniyetli yalıtım ihtiyacı vb.'nin karşılanması	İnşaatın özellikle son aşamasına katkı

Kaynak: 10. Kalkınma Planı, Kimya Özel İhtisas Komisyon Raporu

Öte yandan Kimya Sektörünün Konya Karaman bölgesindeki etkinliğinin artırılması sosyal hayata da önemli katkılar sağlayabilir. Bu konuda 10. kalkınma Planı Kimya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu bu tür faydaların neler olabileceğini detaylı olarak sunmaktadır. Örneğin Konya Karaman Bölgesi tarım faaliyetlerinin yoğun yapıldığı bir bölgedir. Bu nedenle tarım ilaçları alt sektöründeki bir gelişme tahıl ve bitkilerin korunması ve dolayısıyla verimli ve sağlıklı mahsul alınmasını sağlayacaktır. Benzer şekilde ekili dikil toprağın zenginleştirilmesi amacıyla sentetik gübreler alt sektöründe ki yatırımların daha verimli mahsul alınmasını sağlayacaktır.

6 Kaynakça

- REACH Sistemi Avrupa Birliği Kimyasallar Politikasını teşkil eden REACH Tüzüđu
- Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) Sektör Raporu, 2010
- DÜNYA ve TÜRKİYE’DE KİMYA SEKTÖRÜ, 2011,Petrol İş
- 10. Kalkınma Planı, Kimya Özel İhtisas Komisyon Raporu
- Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İstatistik Programı – Sanayi istatistikleri
- Kimya Sektör Raporu: 2013, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Konya Karaman 2014-2023 Bölge Planı – Kapsamlı Mevcut durum analizi
- Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı, Kimya Sektör Raporu
- Türkiye 2023 vizyon belgesi –Strateji ve Öneriler